

B. Krstić¹

PREVENTIVNE MERE ZAŠTITE PRI TRANSPORTOVANJU OPASNIH MATERIJIA

Apstrakt:

Razvoj nauke i tehnologije omogućio je proizvodnju velikog broja opasnih materija. U strukturi celokupnog prevoza, prevoz opasnih materija zauzima sve značajnije mesto. Razorna moć nekih opasnih materija (naročito: eksplozivi, otrovi, radioaktivne materije) može da dovede do katastrofalnih posledica, posebno ako do njihovog aktiviranja dođe za vreme prevoza kroz gusto naseljene urbane sredine. Rizik pojave akcidentnih situacija je veliki, prvo sa aspekta mogućnosti nastanka saobraćajnih nezgoda, a drugo sa aspekta nemogućnosti sprečavanja ambalaže i vozila štetnog dejstva opasnih materija u takvim situacijama. Za razliku od „klasičnih“ saobraćajnih nezgoda, koji su često tragični, saobraćajne nezgode koje uključuju postojanje opasne materije, mogu da imaju posledice koje daleko prevazilaze mesto udesa i mogu da dovedu do katastrofalnih situacija za šire okruženje. Posebno važno pitanje, pri transportu opasnih materija, je pitanje ekološke bezbednosti tog transporta.

Ključne reči: Transport opasnih materija, preventivne mere

1. UVOD

U cilju poboljšanja bezbednosti učesnika u transportu opasnih materija, neophodno je vršiti redovne kontrole primene preventivnih mera zaštite. Dosadašnja iskustva primene preventivnih mera, koje zavise najvećim delom od ljudskog faktora, pokazala su da je striktna primena ovih mera jedino moguća uz postojanje procesa konstantne kontrole. Ove kontrole mogu se sprovoditi u okviru samog preduzeća, zatim mestimično administrativnim kontrolama u okviru države na čijoj teritoriji se obavlja transport ili putem zajedničkih administrativnih programa podrške u okviru ugovornih strana.

Od presudnog značaja za uspeh procesa kontrole u svakom od navedenih slučajeva jeste bespogovorna primena zakona i strogo kažnjavanje svih strana kod kojih se utvrdi nepoštovanje zakonskih propisa.

2. ADMINISTRATIVNE KONTROLE TRANSPORTA OPASNIH MATERIJIA

Nadležni organi u državama ugovornih strana mogu da, na području svoje države i u bilo kom vremenskom periodu, sprovode mestimične kontrole kako bi se utvrdilo poštovanje svih propisa koji se odnose na transport opasnih materija, uključujući tu i propise koji se odnose na primenu preventivnih mera zaštite.

Ove kontrole mogu se sprovoditi samo u slučajevima kada ne dolazi do ugrožavanja lica koja učestvuju u transportu opasnih materija, imovine ili okoline, kao i do većih ometanja rada saobraćajnih službi.

Učesnici u transportu opasnih materija dužni su da, bez ikakvog odlaganja, obezbede nadležnim organima i njihovim kontrolorima sve neophodne informacije relevantne za izvođenje kontrole.

Nadležni organi takođe mogu, u okviru svojih dužnosti prilikom izvođenja kontrole, da sprovode inspekcije, proveravaju potrebnu dokumentaciju i uzimaju primerke opasnih materija ili pakovanja radi provere i ispitivanja, strogo vodeći računa pri tome da postupci kontrole ne ugrožavaju ničiju bezbednost. Učesnici u transportu opasnih materija takođe moraju da, u cilju kontrole, omoguće

¹ Dr Božidar Krstić, red. prof. Mašinski fakultet u Kragujevcu, Sestre Janjić 6, bkrstic@kg.ac.yu

